

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÓWY B. ÖRÖKÖSEI.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyílt-tér sora 1 korona.

A török és a magyar.

Annyiféle alakban ritka nemzet jelent meg, mint a török. Volt olyan nagy, hogy a csillagokig ért a feje és olyan kicsi, hogy egy rög is árnyékba börtönte, hogy kevéssédel utána ismét ámulatba ejtse a világot azzal, hogy a puszták királyának formájában jelent meg. Reszketett tőle a földgolyó és megrezzenett ő is egy fűszál lebegésétől.

Nekünk, magyaroknak, különösen sokféle formájában mutatkozott be. Egykor ostorunk volt, később pártfogónk, végül barátunk. Ostorunk akkor, mikor hatalmas volt, pártfogónk, mikor gyöngye volt és barátunk, a mikor inkább neki lett volna szüksége a mi — egyébként igen tehetetlennek bizonyult — barátságunkra. Embervoltunk tragikái vonása, hogy szemünk csak a jelent látja, azt is homályosan, a jövőt hétszer hét meglebbenthetetlen fátyol takarja. A jós szeme is csak araszig lát a jövőbe és a lángelme tüze csak kis körfoltot világít meg a ködben. A törököt és a magyart egymás barátjának szánta, — most már tudjuk! — a végzet, olykor meg is sejtette ezt sötétségben imbolygó ösztönünk, de világosan csak akkor látták, mikor egyik a másiknak nem lehetett egyebe hasznavehetetlen pártfogójánál vagy tehetetlen barátjánál.

Olyan két kard volt a magyar és a török Európában, melynek nincs itt rokona. Mind a kettőt Ázsiában kovácsolták és kemény acélból készült mind a kettő, de a két kard nem ismerie meg egymásban ezt a rokon nélkül való rokonságot. A mi kardunk a keresztény vallás égi tüzében edződött meg, a töröké a mohamedán fanatizmus lángjában. A két kard egymáson csorbult ki. A két nép egymás acélján vértett el. Mire szétváltak, a magyar alig lihegett a vérvesztéstől, a töröknek csak annyi ereje maradt, hogy visszavánszorogjon keletre. És a két keleti görbe szabályt legyőzte a német császár egyenes kardja.

A két görbe kard azóta is gyakran kereste egymást, de nem gyilkos szándékkal, hanem nekibusult érzetében annak, hogy a multban valamit elhibáztak. Néha elvert a vihar Törökországba egy csomó bujdosó magyar acélt, mely ott csörgött árván a török urak portáján, csábitgatva a török szabályakat, hogy csinálják vissza, amit a multban elvételtek.

De a török kard ellomhult. A török kardhüvely már nem sásfészek volt, melynek lakója hódító vijjogással csap a megrettent világra, hanem rozoga

kapu, melyben a török kard álmódosza hevert, házörző komondor módjára és csak a bögölyökkel, kullancsokkal viaskodott. Vagy olykor valamelyik hatalmas szomszédal, aki el akarta verni a saját portájáról. Ott feküdt a porban a kicsorbult élű nemes acél és fénytelen, vak pengéje közömbös szomorúsággal nézte az Aja Szófiát, melyen a félholdat már csak az Isten irgalma tartotta és a Héttornyot, melyben egykor magyar rabok csörgették a láncot.

Talán eszébe jutott ilyenkor a magyar szablya, mellyel annyiszor csatant össze nemes, szép, lovagias, ifjú mérközésben. Ezzel az egy karddal tudott ő csak istenigazában mulatni, ezzel való harcában szikrázott kedve, lelke, gyönyörűsége és diósősége. Azóta csak gyilokkal, orv-késsel, lap-pangó törrel volt dolga. Kihalt a török kard acéljából a támadás büszke lángja. Kétszáz év óta már csak védekezett a támadók ellen.

A magyar kard szerencsésebb volt. Az ábrándos bujdosásból visszatért arra a földre, melyből meríti minden kard erejét: a hazába. Mert a haza földjéről idegenbe elszakadt kard legdicsőbb villanása is csak szívárvány, mely elenyészik a felhővel és záporral, de a hazával, a haza sorsával és lelkével összeforrt kard fénye napsugár és csillagtűz, mely minden felhő után szebben ragyog.

A magyar kard is tétlenül csörömpölt egy ideig a diétakon és a nemesi udvarházakban, panaszkodva és zsörtölődve, de aztán talált magának új harcmezőket nyugaton, melyeken ismét világra szóló csengése. De többet is tett a magyar kard. Testvérévé fogadta a lantot. És a kard, mely a bécsi magyar testőrök oldalán kevélykedett, csöndes esteiken andalogva bámulta a tollat, mely fehér papirlapokon zengve percegett. És a szablya, mely Kisfaludy Sándorral a francia háboruban járt, idehaza alig mert megcsörrenni, hogy meg ne zavarja a kesergő lant édes, szerelmes epedését. Ha a kard el akart szunnyadni tétlen, rozsdás álomba, fölírta a lant; ha pedig a magyar dal haldoklott hervadó virágágyán, halottaiból is fölébresztette a kard. A magyar kard élete tehát szerencsésebb volt, noha nemcsak neki, török rokonának is voltak csudálatos, fényes évei. Találkozni azonban többé nem találkoztak, sem hadban, sem békében, sem egymás ellen, sem egymás mellett.

Hosszu évtizedek után most találkozik ismét a török és magyar kard. Ám, ugyancsak csudálkozhatik a jó mozlím-acél, mikor magát nemcsak a

magyar, hanem a német császár hoszsza, hatalmas, egyenes kardjának is szövetségében leli. A német kard! Milyen szomorú olvasmány alapján véve a történelem! Annyi száz éven át fogyasztotta a német, a magyar és török kard egymás népét, hogy ha szeme lenne a hideg vasnak, most véres könnyeket ontana tévedéseim. Ime, mikor elérkezett ezer esztendő legnagyobb Itélet napja, a népek véres egzamentje, arra ébredtünk, hogy bár éghajlat, természet, vallás és kultura dolgában óriás távolság van a török, német és magyar közt, nemzeti érdekeik, sőt nemzeti életük vérfolyama együtt lüktet. És a történelem annyi lapja mutatja, hogy mily ádáz dühvel igyekeztünk egykor ezt a vérfolyamot eltépni vagy elkötni.

Most egy nagy világésudának vagyunk tanúi. A török kard újra támad! Kétszáz éves álom és félhalál után fölébredt az ozmán oroszán és ug-rásra készül. A kopott minarétek és sárga ázsiai sivatagok reszketnek, mert olyan hangot hallanak, mely régen meghaltak tetszett: a török oroszán támadó bömbölését. Gül baba budai sirja sóhajtozik a büszke gyönyörtől és rózsái rubin és arany könnyeket sírnak örömben. A markolatig vér biborában fürdő magyar kard pedig ismerősen köszönti a török kardot, mely napkeleten ismét úgy röppent ki fészkeből, mint a zsákmányra támadó sas.

Járványbiztosaink tapasztalatai.

A kolerajárvány elleni védekezés szempontjából járványbizottság alakult, amely a kiadott közegészségügyi és köztisztasági szabályok betartásának ellenőrzésére járványbiztosokat jelölt ki, akik között a község utcáit az ellenőrzés szempontjából kerületekre osztották fel. A járványbiztosok feladata a kerületükben gyakrabban ellenőrzést tartani s ügyelni arra, hogy a kiadott óvintézkedéseket mindenki betartja-e?

A házról-házra járó biztosok megfigyelik, hogy az utak, utcák, közterek, csatornák, a vízfolyások, árkok tisztítva vannak-e keilően, nincs-e bennök szennyvíz, vagy valami rothadó anyag? Nem folyik-e ki az utcára a házakból a szennyvíz vagy trágyalé? A házak előtti gyalogjárdát tisztítják-e? Az utcaseprés rendszeren van-e végezve? Nyilvános helyeken, korcsmákban, vendéglőkben, szállókban, iskolákban, általában ahol sok ember fordul meg, a tisztaságra ügyelnek-e, fertőtlenítik-e? Magánházak udvara tiszta-e, nincs-e felhalmozva

nagymennyiségű trágya, ennek leve nem folyik-e ki az utcára vagy udvarra, van-e árnyékszék, tiszta-e, nincs-e a kuthoz közel (4 m.-nél) fertőző anyag, piszok? A lakás tiszta-e, szellőztetik-e rendszeren, tiszták-e az edények? A közkutak környéke fel van-e töltve, van-e rajta keresztpántos közös veder? Élelmiszer üzletek tiszták-e, milyen a csomagolás, tiszták-e az edények?

A járványbiztosok a mult hét folyamán nagy részben bejárták már kerületüket és bizony a fent említettek közül, nagyon sok dolog esik kifogás alá, amelyek közül a kisebb mulasztások egyszerű figyelmeztetés után teendő újabb látogatás alkalmával lesz ellenőrizendő, sürgős és lényeges hibákra, illetőleg intézkedésekre azonnal írásbeli jelentést tettek és tesznek a községi előljárásnak.

A tisztaságra bizony sok házbán kevés figyelmet fordítanak. Számtalan helyen a trágyalé, sertés és libaolból kifolyó lé nyílt tócsát képez, megfertőzve az udvar és lakás levegőjét. Sok gazda trágyadombja telve mindennemű rothadó házi hulladékkal szanaszét hever az udvaron, itt van nyitott helyen a két oldalt összetákolat, ajtónélküli árnyékszék is. Node elég legyen az undorító képekből! Valóságos csoda, hogy még nálunk nem lépett fel valami epidemikus betegség. Ne gondolják azonban a háztulajdonosok és lakók, hogy a biztosok csak figyelmeztetésen kívül egyebet nem tesznek. Igenis, ellenőrizni fogják többszöri látogatással, hogy úgy az általuk, mint pedig a hatóság által tett intézkedéseket végrehajtsák-e? Többszöri figyelmeztetés után tapasztalt mulasztás kihágásnak minősítetik s így büntetendő cselekmény. Egy ily séta bárkit is meggyőz állításunk valódiságáról, de amelynek orvoslását nemcsak a hatóságnak kell ellenőriztetni és végrehajtani, hanem a község minden polgárának egészségügyi érdeke megköveteli, hogy a tisztasági szabályokat ellenőrzés nélkül is végrehajtsák.

Naplójegyzetek.*

— szeptember 16.

Gyönyörű szeptemberi nap van. Kényelmesen berendezett hollandi hajó fedélzetén vagyok, amely Folkestoneból Vlissingenbe visz bennünket, hogy onnan azután folytathassam utamat haza felé.

A hajón nagy az izgalom, sürgés-forgás. Az utasok javarésze osztrák és magyar alattvaló, akik alig várják már, hogy a hajó elhagyja a folkestonei kikötőt és vele Anghát, mely ugyancsak vendégszeretőnek bizonyult ezuttal és erős karjai közül nehéz szívvel eresztette el az idegen vendéget.

Végre, hosszú, kesedelmes stagnálás után

* Egy napló jegyzeteiből valók ezek a sorok. Egy tapolczi úri leány naplójából, melyet Angolországi meglátásairól írt. Elment, hogy lásson, mulasson és ott künn, idegen emberek között érte a háború híre, szomorúsága. — Sokat látott, s látásait, megfigyeléseit és gondolatait adja ez értékes cikkben, melyet szívesen hozunk.

elindul a hajó, hatalmas lökéssel lódítva el magát a parttól és azután a gépezet kerekei gyors lüktetéssel hasítják a La Manche csatorna napfényes kék vizét.

Mind jobban távolodunk Folkestone-tól, már alig látszik valami a kikötőből, amikor mindig élénkebben előtűnik Dover, az angolok büszke hadi kikötője. Most közvetlen közelébe érünk. A kikötőben néhány hatalmas hadihajó vesztegel, fölényes nyugalommal fitogtatva még pihenő erejét. Pár percig tart csak az egész és a hajó elsiklik a büszke erőd mellett és most már csakugyan nem látni mást, mint eget és vizet.

Amint az angol partok eltűnnek szemem elől, bús érzések szállnak meg. Anglia ködét érzem reám nehezülni itt a nyílt habos tengeren, tündöklő napfényes levegőn. És úgy érzem, hogy ez a köd mindig sűrűbb lesz körülöttem, bele vegyül puska-golyók füstje, ágyuk tüze és magam előtt látom a mi harcoló monarchiánk fegyveres csapatait, küzdő hadait. És mindezt Anglia ködébe látom beleburkolva; gyászos, szomorú, vérrel áztatott ködbe, mert Anglia csak a ködöt, a homályt szereti és nem akarja a nap sugarait az ő sűrűre szőtt ködén keresztül engedni.

Gondolatban átlutottam azt a három hónapot, amelyet Angliában töltöttem. A háború kitörése előtti időt összehasonlítva a háború utánival, sok lényeges különbséget nem tudok felfedezni.

Az angolok tudomásul vették a háborút, ennyi az egész, de activ ténykedésre — különösen a háború kezdetén — komolyan nem gondoltak.

Magam előtt látom a folkestonei leást, ahol karsu angol leányok között változatlan nyugalommal sétálnak büszke angol önérettelt eltelet magas, szálas fiúk. Valóságos atléta mind, valamennyi. A mellükre fel vannak tűzve az angol színek (az entente színeit a világért sem tűznék ki, ezt tiltja az angol önérettelt) és kis pipákból barátságos füstöt eregetnek. Mit törődnek ők a háborúval, amikor egy kellemes tengerparti fürdőhelyen üdülhetnek.

Most a strand tűnik elém, az angol fürdőéletnek legélénkebb, legszínesebb része, ahol a tenger hívogató szóval csalja hullám-ölebe a fürdőzőket. Vidám, gondtalan élet folyik itt a sátrak körül és az emberek élénk larmája harmonikusan olvad bele a tenger zúgó, mormoló hangjába. Gyönyörű angol fiúk állnak a tengerparton, herkulési izmokkal, amelyekben csak úgy duzzad az életerő, amelynek most itt volna az alkalmá, hogy érvényesüljön, de még eddig csak téltenségre van kárhoztatva.

És lord Kitchener felszólító hangja a pirosbetűs plakátokról egyre szemrehányóbban hangzik: „Our king and country need you” mintha csak azt mondaná, hogy: fiúk mentsetek meg az angol becsületet és mutassátok meg, hogy milyen nagy számban és lelkesedéssel gyűlekeztek az angol zászló alá.

A felhívásnak azonban nincs sok fogadtatja. Gondolatban London utcáin járok a Cityben, London legforgalmasabb helyén, ahol csak úgy hullámzik a sok ember, mint egy kavargó, fekete örvény, amely tele van a világ legszebb raceának fiatal, erős férfijaival. — Nagyot bámulok ezen, de elnyelem a megjegyzésemet és tovább nézem ezt a siető embertömeget, óriási automobil-forgalmat, amelyben az angolok bámulatos ügyességet fejtenek ki.

London külső képe ugyan olyan, mint volt a háború előtt. Ugyanaz a mozgalmas, lázasan dolgozó élet az utcákon, ugyanaz a hideg, nyugodt arckifejezés az emberek arcán.

Egyet azonban nem tudok összeegyeztetni az angolok híres logikájával.

Uj kép van előttem. Folkestoneban vagyok újra, csodaszép meleg nyári este van, a zenét hallgatom, amely jellegzetes angol

charakterrel játsza a legszebb olasz operákat is. Tíz óra felé jár az idő, a zenekar utolsó számát játsza, majd minden program befefejező része a Rule Britannia, az angolok nemzeti himnusza és God save the king, a királyhimnusz következik. A publicum körében most halálos csend áll be. A férfiak lekapiják kalapjukat és az egész közönség állva, ünnepélyes hangon, a lehető legnagyobb tisztelet hangján éneklie a God save the king-et.

Utána felharsannak a marseilles tüzes hangjai, azután a belgák pattogó himnusza, majd az orosz himnusz szlávosan lágy melodíja. Az angolok lelkes éljenzéssel fogadják az entente himnuszeit és most úgy tűnik fel nekem, mintha ki éreznék a háború zaját a zene hangjain túl és ezek a hangok perzselik az ő angol nemzeti önérettelt. És mégis haboznak! Mi tartja őket vissza attól, hogy lord Kitchener hívó szavára összegyűlekezzenek? ez az, amit nem tudok összeegyeztetni az angolok háborúért lelkesedő hangulatával. A magyarázatát azonban meg tudom adni. Az angol ugyanis születésénél és fájánál fogva gőgös teremtmény, aki büszke azért, mert angolnak vallhatja magát és lenézi mindazt, ami idegen. Ez a nép lelkesedik a háborúért, mert az angol dicsőséget akarja megmenteni, de viszont önző és ez az angolok másik fő jellemvonása és nem áldozza fel nyugalmát, tanulmányainak folytatását, hivatalos elfoglaltságát, a háború izgalmas, veszélyes fáradozásaiért. Azokat, akik mégis jelentkeznek arra a nagy feladatra, hogy háborúba menjenek, igazi harcosokként ünnepelek.

Eszembe jutnak a Times jelentései, csupa rossz hírek, a németek folyton vesztenek, — a mi rólunk szóló hírek még sokkal rosszabbak, a monarchia szétbomlását sejtet, a pusztulás szélén állunk. Csodálkozva olvasom azután, hogy a németek egymás után veszik be Belgium erősségeit, hiszen vesztenek és Belgium nagy része már az ő kezükben van, miként lehetséges ez? — Kétkedve teszem le az újságot és megérsődök bennem az a meggyőződés, hogy a németek utját győzelem kíséri és a Times csak csupa tapintatból nem közli a jó híreket, mert ezek kegyetlen szurást ejtenének az angolokon, akik teljes szívükből gyűlölik a németeket. Már maga az a szó, hogy „német” villámgyűlöletet vált ki a legszelidebb angolból is. Gyűlöletükben nem ismernek határt. Egész Angliában megtiltották a német gyártmányok árusítását, a német kultúra összes vívmányai index alatt vannak.

Ebből a határtalan, szinte barbár gyűlöletből az tűnik ki, hogy mennyire félnek a németektől és van okuk félni tőlük és ez az okadatos félelem az, amely táplálja bennük a német nemzet iránti elkeseredést. A mi híreink azonban továbbra is rosszak maradnak, csak itt-ott irnak egy kis „austrian victory”-ról, de csak olyképen, hogy például a szerbek heroikus küzdelme sem volt képes visszaszorítani az ellenséget.

Most azonban, amikor ezeket írom, oszlani kezd körülöttem az a köd, amelybe az angol légkör burkolt, vigasztalóbbnak látom a mi helyzetünket is és úgy érzem, mintha ez az idegen tenger egy bátor és hősiessen küzdő birodalom győzelmeiről dalolna, a melyek keresztül csillognak minden ködön és bevilágítanak Nyugat és Kelet minden országába.

De mulik az idő, előtűnik a vlissingeni kikötő, Hollandiában vagyunk. A hajó himbálódzó lökésekkel igyekszik a part felé. Végre kikötöttünk. A parton sokan állnak és kendőbögéssel fogadnak bennünket. Összeszedelődök, és nemsokára szárazföldön folytatom utamat haza felé.

Marton Piroska.

RÖNTGENLABORATORIUM

Átvilágítások eszközöltetnek diagnosztikai célból. Felvételek is készülnek,

Jánosházán. Október havában nyílt meg
Dr. MARTON ADOLF röntgenlaboratoriuma Jánosházán.

Községi gyűlés.

Tapolcza nagyközség képviselőtestülete f. hó 1-én tartott gyűlésen főjegyző előadja, hogy a köfjítő és mészégető területet az okt. 23-án megtartott árverésen Rechnitzer Rezső tapolczai lakos 700 koronáért bérbevette, felolvassa az akkor felvett jegyzőkönyvet. A képviselőtestület az árverést jóváhagyja a felvett jegyzőkönyvet tudomásul veszi, utasítja az előjáróságot, hogy a mészégetésre alkalmas 12 hold területet a halápi utól keletrre jelölje ki, Rechnitzterrel a megkötendő szerződést mutassa be.

Bátori József rendőrbiztos kérelmére évi 360 korona lakbér ellenében bérbeadja az ugynevezett ispánházat a léccel elkerített kert kivételével, amelyet a kórházhoz csatol.

Szervezi a mindkét jegyző mellé alkalmazandó irnoki állást 1200 korona évi fizetés és 200 korona lakbérrel. Az irnokot az előjáróság alkalmazza és bocsátja el, az illetékes jegyző meghallgatásával. Megkívánatik négy középiskola sikeres elvégzése és a jegyzői teendőikben való jártasság. A pályázó 40 évnél idősebb nem lehet.

Tudomásul veszi a törvényhatósági bizottságnak a kórház létesítése, építése és a vállalkozóval kötött szerződés tárgyában kelt községi határozat jóváhagyását.

Megkéri a törvényhatósági bizottságot, hogy a telepedési díjből főjegyzőnek már régebben megállapított 4 korona jutalékot jóváhagyja.

Főjegyző bejelenti a községnek 1915. évi költségterv előirányzatát, amit a képviselőtestület tételenként átvizsgál és elfogadott, ez szerint 41263 K. 44 f. bevétellel szemben 102141 K. 18 f. kiadás állapított meg s így a fedezetlen kiadás 60877 K. 74 f. amelynek fedezésére 35.6 K. községi pótlék kivételét és beszédését határozza el.

Alispánnak a kórházi költségvetés készítése tárgyában érkezett rendeletre bemutatja és tételenként felolvassa főjegyző a megszerkesztett kórházi költségvetést, amit a képviselőtestület egyhangulag elfogad és jóváhagy, egyúttal bejelenti főjegyző, hogy a kórházi kiadások és háztartási költségek a betétekből fedeztetnek, mivel erre más fedezet nincs. Azonban ezen fenntartási kiadásokról külön pénztári napló vezetetik; az előterjesztést a képviselőtestület helyeslőleg és jóváhagyólag tudomásul veszi. Dr. Kovács Vilmosnak a kórházi kezelés ügyében tett interpellációjára többek felvilágosító válasza után, Takács Jenő indítványára elhatározza, hogy a háztartási kezelés egy teljes számadási év lejártá után lesz alaposan felülvizsgálható.

HIREK.

Hősi halál.

... Azelőtt csak furesa, iskolás históriákba való frázis volt és most hányszor lesz élő valóság, a szemünk előtt. Ezzel a két szóval, amelynek olyan a csengése, mint a kürt, temetnek el, bucsuztatnak el sok, de sok embert. Mindenütt ott hangzik, ott van a két szó. A kezdedbe veszed az újságot és ott van megint ez a két szó és megint egy másik veled, előtted élő embert tesznek el. És a finom arcu, elgáns gyerek és a komoly, küzdő életű fiú és a jókedvű barát és a kemény katona, — mind előttünk hullottak el és mind ez a két szó kíséri el: hősi halál... És magános éjszakákon, amikor mindenféle bolond dologra gondol az ember, az életre, szerelemre és más fanyar ízű dolgokra, eszébe jut, hogy ugyan hány embert hantoltak el ezzel a két szóval és hogy ugyan érzik-e heroikus zengését, a nagyszerűségét azok, akik ki mondják? Ugyan érzik-e, hogy mit jelent az, meghalni, most, belerepülni világok sorsába, hullák gomolygó tömegén, csapatok torlaszán átgázolni, nekimenni az ágyúnak, veregetve a dobot, menni a rohamra, föl szállani a levegőbe ellenséges szuronyok

közé és aztán elhullani, meghalni, száradt fának lenni a halom-erdőben, széttárt karral és átlőtt szívvvel feküdni az orosz sikságon... Az apa, aki jelenti, hogy a fia hősi halált halt, a feleség, a testvér, a barát — érzik-e, hogy véres zivatar ragadta el a halottat, hogy vele, aki most a szikes földet öleli, a történelem tett isteniségeket a világ fölött, hogy ez az egy is része volt a milliőknak, amelyek érecesavarokkal rázák a világot, hogy energia volt, amely a föld sorsát, országok futását lóditotta ki zárkájából, hogy keze a történelem keze, karja a történelem karja volt, hogy hatezer év óta ki volt választva a nagy munkára? Hősi halált halt, — mondják és ugyan érzik-e, hogy ezzel a szegény halottal valami rendkívüli történt, hogy nem a hivatalnok, az ügyvéd, a művész, a boltos halt meg, hanem az ember, aki beleszólt a világtörténelembe, aki talán éppen egy csatát döntött el, csak kiáltott egyet és ez a kiáltás végigharsogott a katonák ezres során, hogy ez valami más, mint éreleszedésben vagy tüdőgyulladásban meghalni? A fájdalom nem gondolkozik és az apa, fiának halotti torát ülvén, nem vigasztalódik. De mégis, — ugyan hallja-e ebből a két szóból, amit mond, a kürtök zugását, hallja-e, mint vernek ki polonáist a szárnyas lovak patái, amelyek harcú kocsin ragadják a halottat a Wallhallába? ... És hallják-e a dobot, amely sturmot ver ki, az ágyuszt, a shrapnelvontást, retentő zaját a csatának, amelytől meg kell mámorosodni, mint a piros bortól és amelybe bele kell kábulni... Ugyan hallják-e mindezt?... Hallják-e? ...

Halálözás. Domonai Sándor marczaltói plébános, hosszabb időn át volt tapolczai káplán, folyó hó 4-én Marczaltón, 37 éves korában, lelkészkedésének 11-ik évében meghalt. Haláláról a pápai esperesi kerület papsága gyászjelentést adott ki. A korán elhunyt lelkész, ahol hivataloskodott, a hívek szeretete és becsülése vette körül s halálhírét a tapolczai hívek is mély részvétellel vették tudomásul. Hívei és a kerületi papság kísérelte a közszereletben álló plébánost utolsó útjára.

Meghívó. A „Vörös-Kereszt” tapolczai fiókjá, méltóságos dr. sipeki Balás Béla Zalavármegye főispánja elnöklété alatt, 1914. évi november hó 12-ik napján délután 3 órakor Tapolczán, a városháza tanács-termében diszközgyűlést tart, amelynek egyedüli tárgya a leviszgyűzött önkéntes ápolónők fogadalom-létele lesz. E diszközgyűlésre ezuton hívja meg a t. tagokat az elnökség.

Eljegyzés. Perlaky Géza eljegyezte Valday Vilmáttal Tapolczáról.

A megyei tisztviselők állásának meghosszabbítása. A magyar törvényhozás a múlt évben, tekintettel az államosításra, a vármegyei törvényhatósági tisztviselők restaurációját felfüggesztette s a választott tisztviselők mandátumát 1914. év végéig meghosszabbította, abban a reményben, hogy egy év alatt tető alá hajtja a vármegyei közigazgatást. Ha a háború ki nem tör, az államosításról benyújtott törvényjavaslatokat rég letárgyalták s a törvény szentesítve végrehajtást is nyert volna. Felmerült a kérdés mi történjék most? Tartanak a vármegyék decemberben tisztújítást, vagy a törvényhozást hívják össze s újabb törvényvel adjanak a vármegyei tisztviselőknek egy, vagy két évre mandátumot? A restaurációt nem lehet megtartani, mert az hat évről hat évre szól s az államosítást ily hosszú időre elhalasztani nem volna észszerű, de meg azért se lehetne megtartani, mert sok tisztviselő hadbavonult s ezek be sem adhatnák pályázati kérvényeiket. A kormány törvényhozás útján fog újabb mandátumot biztosítani a vármegyei választott tisztviselők részére s e végből a jövő hó folyamán egybeül a törvényhozás mindkét háza, hogy a fölhatalmazást megadja.

Újabb sebesültek érkeztek Tapolczára folyó hó 6-án délután Nagykanizsáról. A sebesülteket a Vörös-Kereszt egyesület tapolczai fiókjának elnöke dr. Kovács Vilmosné

a választmány tagjaival, ápolónőkkel dr. Sághváry Jenő főszolgabíró, Horváth Jenő főjegyző fogadták, közülök nagyszámu érdeklődő közönség is volt az állomáson. Az 55 sebesült közül a súlyosabb betegeket részben magánkocsikon, részben fiakkerokon szállították be, legnagyobb része azonban gyalog jött a városba. A betegek közül 30-at az állami polg. fiúiskolában a többi az állami vincellériskolában helyezték el, ahol azonnal uzsonnát kaptak, átöltözködtek, a korai vaesora után pedig lepihentek. A katonák között vannak németek, csehek, románok, magyarok, többen csak szem és mellbetegek, nem sebesültek, akik a Drina és Szávamenti u. n. Macsvai szögletbe sebesültek meg.

Nyilvános köszönet. Rotschild Bertalan, a Boglári Takarékpénztár Rt. titkára, 5 K 60 fillért küldött a „Vörös-Kereszt” tapolczai fiókjának, melyet köszönettel nyugtáz az elnökség.

Adományok a sebesült katonák részére. Taliándörög községben szíves volt gyűjteni Nusal Józsefné, melyhez adokoztak: Löke Árpádné két vánkost, két vánkoshuzatot, négy inget és négy alsónadrágot; Nusal József öt inget és Stumpf két trikóinget. Kékkut község lakosai kilenc inget, tizenegy alsónadrágot, tizenegy zsebkendőt, két lepedőt és két törülközőt voltak szívesek a „Vörös-Kereszt” tapolczai fiókjához juttatni. A gyűjtőknek és adakozóknak nemesszívű cselekedetükről ezuton mond köszönetet a sebesült katonák nevében a „Vörös-Kereszt” elnöksége.

„Aranyat-vasért”. Fenti jelszó alatt megindított gyűjtésünkhöz legutóbb a következő hazafias adakozók voltak szívesek ékszerikkel hozzájárulni: Pécs Gyuláné, Ungár Árpád, Frelér Béla, Marton Károly, Domonkos Jozefa, Kiss Józsefné, Csényi Ilonka, Lichtnekert Ödönne, Grósz Janka, Szalay Gyula, Szalay Ilona, Willner Béláné, Schwarcz Magda, Mandl Sándor, Mandl Sándorné, Mandl Janka, Mandl Gyuri, Mandl Irma, Horváth Marica, Saay Vilma, Balázs Mariska, Löwy Margitka. Horváth János monostorapáti plébános két darab császári aranyat és egy darab Mária Terézia-tallért volt szíves adományozni. Mindezeket az adományokat a központi bizottsághoz küldöttük be, melyeknek ellenértékéért megérkező „Pro Patria 1914” jelzésű gyűrűk a megérkezés és közzététel után lapunk kiadóhivatalában átvehetőek. Végül felkérjük a további adakozókat, hogy adományukat ezután az „Augusta gyorssegély-alap”-hoz (Budapest, IV., Klotild-palota) küldeni szíveskedjenek.

Sorozás. Mint halljuk a tapolczai járásbeli 24–36 éves népfelkelők sorozása, eddig még meg nem állapított napon, Tapolczán a község háza tanács-termében lesz. Jóllehet a sorozás nem itt szokott lenni, de félreértésből eredőleg kivételesen most a község házában lesz és pedig vetkőző helyül fog szolgálni a községbíró szobája, sorozásul pedig a tanács-terem. A főjegyzőt az irnok szobáján keresztül kereshetik fel az ügyfelek. Az adójegyzői hivatal marad állandó helyiségében. Tudomásunk szerint a sorozás az utóbbi években nem itt szokott lenni, mert a forgalmas jegyzői irodák és bírói hivatalos helyiséghez a sorozás ideje alatt alig vagy egyáltalán nem juthatott a közönség, tehát a mostani sorozás is csak kivételesen lesz itt.

A szabadságotl harci sebesülteknek a tapolczai kórházban ápolásához szükségelt kö- és gyógyszerköltségeihez hozzájárultak: Kapolcs község 50 K, Lesenczetomaj község 37 K, Lesenczeistvánd község 31 K, Badacsonytomaj nagyközség 30 K, Gyulakeszi község 15 K 40 f., Nemesgulács község 11 K 23 f., Káptalantóti község 8 K 04 f. Összesen: 182 K 67 f., mely adományokért hálás köszönetet mond a „Vörös-Kereszt” tapolczai fiókjának elnöksége.

Németország gazdasági ereje. Nincs egyetlen állam se, amelynek gazdasági ereje olyan rohamosan fejlődött volna, mint éppen Németországé. Igaz, hogy mezőgazdaságával párhuzamosan fejlődött ipara is, de hogy a jelenlegi háborút olyan sikeresen küzdi meg,

annak legfontosabb oka mégis az, hogy mezőgazdasági fejlődése terén sokkalta gyorsabb a haladása, mint aminő gyorsan lakosságának száma növekedik, amiből önként következnek, hogy Németországban nincs éhez ember, hogy katonasága oly kitűnő, olyan erőteljes, amilyen egyetlen más államé sem. Az utóbbi huszonöt év alatt Németország gabonatermelése negyven százalékkal, burgonyatermelése ötvenöt százalékkal, lakosságának száma pedig csak harminc százalékkal emelkedett. Termelőképességének ezen óriási emelkedését jórészt annak köszönheti, hogy utolsó kiscgazdája is meg van már régen győződve arról, hogy csak dusan trágyázott földek adhatnak nagy termést s ezért nemcsak rengeteg állatállományának trágyáját használja földjének javítására, hanem körülbelül tizszeres több műtrágyát is mint amennyit mi használunk. Maguk a németek azt tartják, hogy mezőgazdaságuk óriási fejlődését felerészben a műtrágyáknak, harmadrészben a kitűnően megválasztott és nemesített vetőmagvaknak s csak hatodrészben köszönhetik a jobb talajmívelésnek. Vajha a mi gazdaközönségünk is tudatára ébredne annak, hogy a műtrágyák bőséges használata nélkül nagy terméseket elérni nem lehet.

Elégett kisleány. Mindenszentek délutánján Zalahalápon a temetőben Németh József zalahaláphegyi lakos tizenhárom éves Erzsébet nevű leánya, amint egy sirhalom díszítésével és kivilágításával foglalkozott, az égő gyertyától meggyúlt ruházata által anynyira megégett, hogy dacára a hamar nyújtott orvosi segítségnek, néhány nap múlva meghalt.

Tűz Lesencezeistvádon. A szomszéd Lesencezeistvánd községben folyó hó 2-án délelőtt, eddig ismeretlen okból, Blum Mór-nál tűz ütött ki, amely a szomszéd Orbán Miklós házáat is elhamvasztotta. A tűzoltásban segítségül kivonult a tapolczai önkéntes tűzoltóság is egy fecskendővel és öt tűzoltóval, akik nagy segítségül szolgáltak, mert mint a legtöbb falusi fecskendő, a lesencezeistvándi sem működött zavartalanul.

Tudakozódás hadifogságba került magyarokról és osztrákokról. Az utóbbi időben gyakori eset, hogy a külügyminisztériumhoz, illetve az északamerikai Egyesült Államok bécsi nagykövetséghez fordulnak egyesek azzal a kéréssel, hogy adjanak felvilágosítást ellenséges hadifogságba került magyarokról és osztrákokról illetve, hogy hadseregünkhöz tartozó egyes hadifogolyhoz pénzt és postaküldeményeket továbbítsanak. Ilyen felvilágosítások beszerzésére és nyújtására, valamint az ellenséges államokban levő foglyokkal való érintkezés közvetítésére kizárólag a közös központi tudakozódó-iroda hivatott, a mely a fennálló nemzetközi egyezmények értelmében rendszeres összeköttetést tart fenn az ellenséges államokkal, nevezetesen Nissel és Pétervárral is. A fentemlített kérések tehát csak a nevezett irodához való továbbítás útján nyerhetnek elintézetést. Késedelmek elkerülése végett ajánlatos, hogy az érdekeltek közvetlenül a közös központi tudakozódó, hadifoglyokat és internáltakat segítő és róluk felvilágosítást adó irodához (Gemeinsame Zentralnachweissbureau, Hilfs- und Auskunftsstelle für Kriegsgefangene und Internierte: Wien, I, Jasomirgottstrasse 6) forduljanak.

Katonáinkért. Az Irgalmas Nővérek tapolczai zárdájának tagjai valóban dicséretre méltó és hazafias munkát végeznek, midőn a harcra vonult katonák részére meleg ruhákat készítenek, készíttetnek és gyűjtenek. Az anyag egy részét a zárdán kívül jóságos honleányok dolgozták fel és szolgáltatták be a zárdába, ahonnan eddig a következő ruhadarabokat küldték be a Hadsegélyző Hivatalhoz: 150 drb hósapka, 100 drb hasmelegítő, 3 drb nyakkendő, 12 pár térdvédő, 20 pár érmelegítő, 2 pár kesztyű, 6 drb nagy vánkós, 2 drb kis vánkós, 15 pár kapca, 2 drb kabát, 2 drb pokróc, 2 drb kendő, 38 drb kötözőruha, 1 drb huzat, 2 drb lepedő, 5 drb trikó. A harcoló katonák

hálaérzete lesz a legszebb jutalma mindazoknak, kik a nemes cél érdekében munkálkodnak. A haza- és felebaráti szeretet így nyilatkozik meg honleányainkban, ez lelkesítse őket további tevékenységükben is.

POROSZ-SZÉN

= = állandóan kapható = =

KESZLER JENŐ cégénel, Tapolczán.

Mulik az idő. Emlékeznek-e még rá, amikor két-három hónappal ezelőtt az első csatajelentések szemünk elé kerültek? Bőrünkön hangyák futkoztak, szívünk hangosan dobogott, torkunk száraz volt és kezünk reszketett, amikor az újság után nyultunk. A szerelmes bakfis nem olvashatja mohódban a réticulejébe esempesztett levélkét, mint ahogy mi olvastuk az újságban Höfer vagy Stein kurta üzeneteit. Elolvastuk nem is egyszer, de huszszor, s az ábrándok színes guerlandjaival ékesítették föl minden sorát. Lassanként azonban — ugyebár, ez nem cinizmus, ha őszintén megmondjuk? — lelkünk visszabillent a nyugalom egyensúlyába, amikor a harci jelentések kövér betűi a lapok első oldalára fölmásztak. Láttára nem vetett többé lobot tekintetünk, szívünk is egykedvűen kezdett verni. A sok száz kilométerre elnyújtózó harctér nem fért el elménkbe, pillantásunk fáradtan hanyatlott le, ha végig akart rajta röpülni, s a tömérdek lengyel, orosz és szerb helység nevét nem vette be többé emlékezetünk. Nem azt jelentette ez az állapot, hogy a háború iránt nem érdeklődünk, vagy hogy — Isten őrizzen ily beestelenség föltételezésétől — háboruban való hitünket elvesztettük. A jelentésekből kirobbanó dőrebben apránként hozzászoktunk, mint ahogy a lövészárkokban fekvő katona hozzászokott a harc pokoli lárájához — ugyannyira, hogy legedesebb álmából is fölriad, ha megszüntetik az ágyuzást. De bármennyire is hozzászoktunk ahhoz a dőrejhez, vannak napok, amikor fölkapjuk fejünket s ugyanazokat a tüneteket észleljük magunkon, mint a jelentések mézesheteiben. Ezek a napok azok, amikor a csataterek, mintha összebészélték volna, egyszerre hallatnak magukról, egyszerre kezdenek el harsogva kiabálni: rajtam ez történt, rajtam meg ez történt... Belgiumból, Franciaországból, Oroszországból, Szerbiából, Törökországból, Egyiptomból, Dél-Afrikából, a szárazföldről, tengeréről, szigetektől egyszerre ontja a táviró a maga rövid mondatait, amelyeknek mindegyike azonban úgy koppan, mintha vassal lenne kibélelve. Ha e mondatokat olvassuk, lelkünk megint röpdösni kezd és az édes izgalom láza rázza meg minden porcikánkat. Hiszen e mondatok — mint a fecskék a tavaszt — mind azt hirdetik, hogy végső, megmáshithatatlan győzelmünk napja föl-kuszott az égboltozatra.

Tapolcza nagyközség előjáróságától.

2886—1914.

Hirdetmény.

Ismételve felhívja a község előjárósága a lakosságot, hogy minden gyanus, főleg hányással és hasmenéssel járó megbetegedést és halálesetet azonnal jelentsen be az előjáróságnál. A bejelentésre kötelezve vannak a beteggel együtt lévő hozzátartozói, ezek hiányában a vele egy házban lakók.

A betegség eltitkolása és a bejelentés elmulasztása vagy a késedelem kihágást képez és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 30 napig terjedhető elzárással büntetendő.

Nyomatott Lówy B. gyorssajtóján, Tapolczán.

1887—1914.

A fegyveres erő kötelékébe önként belépő azon ifjak részére, akik jelenleg valamely főiskolának rendes hallgatói, vagy főiskolai rendes hallgatók voltak, „Főiskolai önkéntesek al-tisztképző iskolája“ címmel katonai kiképző iskolák állítottak fel Budapest és Zágrábban, melynek célja az, hogy az említett ifjakat képzettségüknek megfelelően rövid idő alatt kiképezze és a közös hadsereg vagy honvédségben beálló hiányok fedezésére igénybe vegye.

Ezen iskolába való felvételre jelentkezhetnek azok a 17—20 éves főiskolai hallgatók, akik még nem állításkötelesek és azok a 21—22 éves főiskolai hallgatók, akik már visszahelyezendőnek osztályozottak.

A jelentkezés vagy az egész katonai szolgálat idejére (12 évi kötelezettség-gel) mint egyévi önkéntesek, vagy csak a háború idejére szólhat az önkéntesi karpaszomány viselésének engedélyezésével.

Bővebb felvilágosítást ad a rendőrbiztos a hivatalos órák alatt.

Tapolcza, 1914. évi november hó 4.

Az előjáróság.

BUTOROZOTT SZOBA

külön bejarrattal azonnal

kiadó

Domaniczky Sándor fényképésznél

Hirdetmény.

Az Esterházy hercegi uradalom sáskai erdőkezelőségénél, Sáskán, a munkásházánál beraktározott mintegy 100—120 métermázsza vegyes (rózsa és magyar-kincs)

burgonya eladó.

A venni szándékozók az egész mennyiségre vonatkozó árajánlataikat a hercegi Nagytekintetű Központi Igazgatóságához, Kismarton, — címezve, 1914. november 21-éig a hercegi erdőkezelőségénél, posta: Tapolcza — adják be.

Eladási feltételek: 1. A burgonya 1914. november hó 30-áig átveendő és elszállítandó. Az átadás-vételi napot az uradalom határozza meg. 2. Az átvett burgonya a vevő veszélyére — a szállítás részletekben eszközölhetése céljából — 1914. december hó 15-éig a beraktározási helyen maradhat. 3. A burgonya ára teljes összegében átvételkor kifizetendő. 4. Az árajánlattal egyidejűleg 100 korona óvadék a Hercegi Pénztárnál, Badacsony, — befizetendő, mely célra postai cheque-lap a „Tapolczai Lapok“ kiadóhivatalánál kapható.

Kelt Sáskán, 1914. november 5.

Hercegi Erdőkezelőség, Sáska.

A nemzet köte

A szó mai értelmében sokba, igen sokba kerül katonáink kitűnő felszerelési fegyvereinket, kifogástalan muníciónkat és fogalmunknak arról, hogy magunknak arról, hogy horribilis pénzbe kerül jó híreket, amelyek a háborúban, nemcsak katonáinknak, de annak is köszönhető vezetőségnek a vitéz hősök is minden rendelkezésünkre modern háboruban a sikeréhez okvetlenül

A kormány a kellő gondot mindarról, amire nek a háboruban szükség lehet, köszönhető, hogy a hirtelen háború teljesen felkészültünk. A háború egyelőre méretei azonban újabb és újabb követelményeket tesznek szükségessé a kormányt úgy határozott kölesön kibocsátására újabb szükséglet fed

A nemzetre tehát minden adat vár, hogy kötelesek önönmagával szembe minden magyar ember tehetségéhez képest a hadikölcsön aláírás köteletségnek teljesítésére nem lesz áldozat, mert kibocsátási és aláírási kedvezményt nyújtana bátran lehet állítani — óta nem kínálkozott a fektetési alkalom, mint kölesön nyujt.

A hadikölcsön típus, valójában azonban a többet kamatozó irók névértéken alul. Minthogy pedig a patén, öt év múlva név vissza az állam, többletet, hanem a nyereséget is jelent

A feltételek egyébként kedvezőek. Hogy egy a bankok ennek az a kötelesek az egyébként rendelkezési alá es folyózámlakövetelés

A legközelebbi

hadik

a Balatonmelléki